

Slovenski VESTNIK

Poštni urad 9020 Celovec
Verlagspostamt 9020 Klagenfurt
Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort Klagenfurt
Posamezni izvod 3 šilinge
mesečna naročnina 12 šilingov
celoletna naročnina 120 šilingov
P. b. b.

LETNIK XXXV

CELOVEC, PETEK, 8. FEBRUAR 1980

ŠTEV. 6 (1954)

Spominska svečanost v Svečah:

Z zgodovinskega mesta pozivamo avstrijsko vlado da nam končno prizna pravice, ki nam gredo po členu 7

„Tukaj ob grobu narodnega heroja Matije Verdника-Tomaža se spominjamo narodnoosvobodilne borbe slovenskega naroda in vseh ti- stih, ki so se uprli imperialističnemu pohodu nacifašizma,“ je poudaril tajnik ZSO dipl. inž. Feliks Wieser, ko je minulo nedeljo govoril na spominski svečanosti v Svečah (o prireditvi obširno poročamo na 4. strani — op. ured.) in pri tem spomnil, da obhajamo letos 35-letnico zmage nad fašizmom ter 25-letnico podpisa avstrijske državne po- godbe.

bro razvijajo. „Toda če Avstrija iskreno želi prispevati k bolj- šim odnosom v tem prostoru, potem mora podvzeti vse napore, da tudi slovenski narodni skupnosti uresni- či pravice, ki ji gredo po členu 7 državne pogodbe.“ V tej zvezi je tov. Wieser omenil terminski kole- dar, s katerim sta osrednji organi- zaciji koroških Slovencev posredo- vali zvezni vladi predloge in zah- teve in s tem pokazali, da želita na enakopravni osnovi sodelovati pri reševanju manjšinskega vpra- šanja. „Vendar pa grožnje s ‚tretjo silo‘, izsiljevanje s tako imeno- vanimi sosveti, špekulacije, da v av- strijsko-jugoslovanskih odnosih manjšinsko vprašanje ni več pri- sotno, in druge nezdrave oblike pritiska na manjšino celotnemu prizadevanju samo škodujejo.“

Avstrijski vladi mora biti eno po- vsem jasno: zakona o narodnih skupinah, ki je nastal na podlagi nedemokratskega preštevanja manjšin in se nanj sklicujejo ob- čine iz dvojezičnega ozemlja, ko v slovenščini napisana pisma vra- čajo nerešena s pripombo „Amts- sprache deutsch“, kot se je to te dni zgodilo v Škocijanu, nikoli ne bomo sprejeli kot izpolnitev člena 7 državne pogodbe — tistega člena 7, za katerega so naši očetje daro- vali življenje in za katerega je slo- venski narod na Koroškem trpel v izgnanstvu in s puško v roki krva- vel. „Zato s tega zgodovinskega mesta pozivamo avstrijsko vlado, predvsem pa kanclerja Kreiskega, ki na mednarodnem političnem pri- zorišču nastopa kot posrednik mi- ru in enakopravnosti, naj naši na- rodni skupnosti končno prizna pra- vice, ki ji gredo, in tako skupaj z nami prispeva k miru, sodelova- nju, enakopravnosti in napredku v tem delu Evrope.“

Eno nam mora biti povsem jas- no, je dejal tovariš Wieser: brez oboroženega antifašističnega boja koroških Slovencev ne bi bilo čle- na 7, na katerega se vse od pod- pisa državne pogodbe naprej skli- pujemo v naši borbi za narodne pravice. Povojni razvoj je namreč zelo prepričljivo potrdil, da je bila odločitev slovenskih partizanov, da se borijo za svobodo, mir in ena- kopravnost malega, toda svobodo- ljubnega slovenskega naroda, edi- no pravilna; ta odločitev je že z

narodom ne moreta dati dve do zob oboroženi velesili, ki se bori- ta za svoja vplivna področja v sve- tu, marveč samo boj narodov in naprednih sil proti vsem oblikam vmešavanja in nadvlade ter vsilje- vanja tujih političnih in družbenih modelov.“

Koroški Slovenci, ki smo veliko prispevali k vzpostavitvi druge av- strijske republike — je potem na- glasil govornik — upravičeno zah- tevamo od avstrijske vlade, da pri- speva več k temu, da bo področje,

zlatimi črkami zapisana v našo zgodovino. Nasprotno pa bi čaka- nje na „osvoboditelje“, kakor so zagovarjali tisti, ki so se na kraju vojne znašli skupaj z nemškimi fa- šisti v istih vodah, v tistem času pomenilo nepopravljivo narodno katastrofo, kajti ni ga na svetu na- roda, ki bi mu kdor koli podaril svobodo in enakopravnost.

Govornik je opozoril, da v zad- njem času doživljamo nove med- narodne pretrse, ko se ob sovjet- ski vojaški intervenciji v Afgani- stanu vrstijo grožnje in pritiski, ki škodujejo popuščanju napetosti ter nevarno ogrožajo mir. Intervenci- jo, ki jo moramo brez dvoma za- vračati, pa uporablja druga stran kot pretvezo, ko nastopa proti po- skusom malih narodov in držav, da bi samostojno in enakopravno na- stopali v svetovni politični in go- spodarski areni.

„Toda kljub črnim oblakom, ki so se nabrali nad mednarodnim prizoriščem, postajajo procesi, ki se odvijajo na našem svetu, bolj pregledni in razumljivi,“ je dejal tajnik ZSO. „Velikanska večina na- rodov in držav spoznava, da člo- veškega napredka in socializma

v katerem živimo, tudi v bodoče področje miru, sporazumevanja in plodnega medsebojnega sodelova- nja. Zato pozdravljamo, da se od- nosi med Avstrijo in Jugoslavijo do-

Svoboda mnenja na zatožni klopi

Vedno pogostejši so v Avstriji v zadnjem času pri- meri, ko svoboda mnenja sedi na zatožni klopi. To osnovno svobodo človeka omejujejo s pravnimi po- segi, ki so politično kar precej oporečni.

Prav v teh dneh so že drugič zaplenili znanstveno dokumentacijo o desnem ekstremizmu, po drugi strani pa prav ti desni ekstremisti še kar naprej nemoteno in neovirano razširjajo svojo neonacistično ideologijo.

Pred časom je bil obsojen slikar in grafik Hansi Lin- thaler, ker je na svojem znanem „Schleyerjevem plaka- tu“ kritično parafraziral politični terorizem, češ da je javno vzpodbujal k nasilju oz. to nasilje odobral. To je prvi primer v 2. avstrijski republiki, da so umetnika obsodili s pomočjo „paragrafa nagobčnika“. Pri tem ocene, ki bi jo zaslužila umetnina, namreč z umetnost- nokritičnimi kriteriji, sploh niso dopustili.

Sodnijsko zasledovanje Linthalerja je sprožilo pisa- nje celovške Kleine Zeitung in njenega glavnega uredni- ka. Dr. Robert Saxer, učitelj na celovški univerzi, je z znanstvenim instrumentarjem analiziral poročanje Klei- ne Zeitung o tem edinstvenem primeru, ko je takorekoč na pobudo časopisa začel delovati sodnijski aparat proti avtorju plakata. To svojo analizo je objavil v knjigi

„Stritzl & Scrinzi contra UBW“ in nakazal tudi dvom- ljive metode, ki z njimi operirajo razni časnikarji, ko gre za ljudi, ki jim politično niso po volji. Stritzl in Scrinzi sta Saxerja tožila zaradi „obrekovanja“. Pro- ces je bil v tork. Poslušalcev je bilo okoli devetdeset in navzoči so bili vsi udeleženci. Saxerjeva obramba je ponudila dokaz resničnosti in sodnik je do odločbe o sprejemu te ponudbe proces preložil. Obramba tožilcev tega dokaza ni imela za potrebnega. Saxer boče svoje trditve, ki jih tožnika inkriminirata, dokazati, torej iz- rabiti vse možnosti, ki mu jih zakon daje. To pa očitno ni zaželeno, sicer ne bi nasprotna stran pisala o „taktiki zavlačevanja“.

Avstrijsko pravosodje hodi po čudnih poteh. Imeno- vani trije primeri kažejo nevarno tendenco. Izražanje svobodnega mnenja, posebno še, če je kritično, napred- no, levičarsko usmerjeno, je vedno pogostejše tarča ka- zenskega zasledovanja. Upravniki javnega mnenja pa skušajo svoje objavljeno javno mnenje zavarovati proti drugačnemu mnenju, ki jim ni v prid, še s pomočjo kri- minaliziranja. Avstrijska demokracija, tako ali tako že hudo izpodkopana, se s takimi posegi proti svobodi mnenja in svobodi znanosti samo še bolj izpodkopava.

Srečanje predstavnikov koroških Slovencev in gradiščanskih Hrvatov

V okviru tradicionalnih informativnih srečanj med predstavi- niki koroških Slovencev in gradiščanskih Hrvatov je bil v soboto 2. februarja v Brucku ob Muri na Štajerskem kontaktni pogovor, ki so se ga udeležili vodilni funkcionarji obeh narodnostnih skup- nosti.

Neposredni povod za sestanek so bili bližnji razgovori obeh narodnostnih skupnosti z vladnimi predstavniki na zvezni in de- želni ravni. Samoumevno pa je, da je bila ena izmed osrednjih tem srečanja tudi bližnja 25-letnica podpisa avstrijske državne pogodbe.

V tej zvezi je bilo soglasno ugotovljeno, da v členu 7 avstrij- ske državne pogodbe zajamčene pravice obeh narodnostnih skupnosti že četrto stoletja ostajajo neizpolnjene. Sporazumno pa so se udeleženci srečanja dogovorili tudi o skupnih smerni- cah za nadaljnje delo.

Človekovim pravicam bi morali posvetiti večjo pažnjo

V Ženevi se je v ponedeljek začelo letošnje 36. zasedanje komisije OZN za človekove pravice, torej tistega foruma svetovne organizacije, ki je pred leti zelo kritično ocenil tudi av- strijsko manjšinsko politiko v luči spoštovanja oziroma kršenja človeko- vih pravic. Dnevni red letošnjega zasedanja obsega okoli 40 točk, ki se nanašajo na kršitve človekovih pra- vic in svobod in v različnih koncih sveta, zato so sklenili, da bo zaseda- nje trajalo šest namesto prvotno pred- videnih petih tednov.

Zaskrbljenost spriču dejstva, da v številnih državah še vedno kršijo človekove pravice, je bila izražena že v uvodnih govorih. Opozorjeno je bilo na pogosto uporabo sile, na rož- ljanje z orožjem in na ogrožanje po- litike popuščanja napetosti v svetu, hkrati pa ugotovljeno, da komisija kljub takim razmeram ni nastopala vedno dovolj učinkovito. Sploh je bilo kritično ugotovljeno, da sve- tovena organizacija ni vedno dovolj odločno ukrepala, kadar so bile ogro- žene človekove pravice. Namesto da bi se lotili akcije, so tako kot v ka- kem klubu veliko razpravljali, je v tej zvezi menil generalni direktor oddelka za človekove pravice na že- nevskem sedežu OZN Theodor Bowen. Zato so nekatere vlade spra- ševale, zakaj komisija ne sprejme učinkovitejših ukrepov, s katerimi bi zaščitili človekove pravice.

Zelo neposreden in iskren pa je bil tudi dosedanji predsednik komisije OZN za človekove pravice veleposlan- nik Bohn, ki je dejal: „Primanjkuje nam dobre volje!“ Pri tem je opozo-

ril, da nekatere vlade kršijo temeljne človekove pravice in se ne čutijo od- govorne do svetovne skupnosti. Zato je po njegovem mnenju treba vlo- žiti veliko naporov, da bi zagotovili večje spoštovanje človekovih pravic.

Prav v to smer je naravnana tudi dejavnost tako imenovanega Russel- lovega sodišča, ki je v minulih letih raziskalo razmere že v celi vrsti dr- žav. Minulo soboto — ob obletnici smrti velikega angleškega filozofa Bertranda Russella, po katerem se imenuje to mednarodno sodišče — se je v Ljubljani sestal izvršni odbor Russellovega sodišča. Predsednik Vla- dimir Dedier je ob tej priložnosti na- glasil, da je Russel danes človeštvu potrebnejši kot kdajkoli glede na da- našnje protislovnosti in vse ostrejšo borbo brezpravnih. Na seji so spre- jeli resolucijo o nujnosti boja za ena- kopravnost narodov, zlasti malih, kar je pomembno za ohranitev miru. Sklenili so, da bo Russellovo sodi- šče na naslednjem zasedanju obrav- navalo interesne sfere in torej kritič- no presodilo stremljenje velikih sil po širjenju svojega vpliva in s tem nji- hovo vmešavanje v notranje zadeve suverenih narodov in držav.

Pomembna vloga Slovencev v zamejstvu

Na seji komisije republiške konference SZDL Slovenije za manjšinska in izseljenska vprašanja, ki je prejšnji te- den zasedala v Ljubljani, so ugotovili, da se slovenska narodna skupnost v zamej- stvu v sedanjem obdobju za- ostrenih mednarodnih odno- sov še bolj kot doslej uve- ljavlja kot dejavnik dobre so- seščine, stabilnosti in miru v tem delu Evrope.

„Vendar pa Slovenci v za- mejstvu takšno in tako po- membno vlogo lahko odigra- mo samo, če bodo položaj slovenske narodne skupnosti onkraj meja urejali v skladu z zahtevami mednarodnega prava“, je bilo poudarjeno. Zato je komisija v svoj pro- gram za letošnje leto zapi- sala, da so potrebna priza- devanja za „vsestransko kre- pitev položaja Slovencev v zamejstvu, kakor tudi za kre- pitev sodelovanja s sloven- skimi izseljenci“.

